

כלי מחקר זה נלקח מתוך **מאגר כלי המחקר** של קרן שלם התומכת במחקר שמטרתו שיפור איכות החיים של אנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית והסובבים אותם. כל המעוניין להשתמש באחד מכלי מחקר מתבקש לפנות לחוקר שערך את המחקר הרלבנטי ולוודא את אישור השימוש בכלי מבחינת זכויות יוצרים.

שם הכלי: שאלון להערכת תכנית "ארוחה זה לא רק אוכל" (מדידה שנייה- מטפלים ישירים)

פוחח בשנת: 2020 על ידי: מכלול – יחידת הערכה ומחקר

1	מטרת הכלי	ללמוד על עמדותיהם ותחושותיהם של מעניקי השירות בזמן הארוחה של מקבלי השירות, חצי שנה לאחר הפעלת מיזם הפיילוט "ארוחה זה לא רק אוכל" וכחלק מתהליך ההערכה מלווה.
2	סוג כלי המחקר	שאלון.
3	אוכלוסיית היעד	מטפלים ישירים במרכזי יום טיפוליים.
4	אופי הדיווח	דיווח עצמי
5	מבנה הכלי	השאלון כלל 4 חלקים: א. פרטי רקע של מעניקי השירות ב. עמדות לגבי אכילה והאכלה במרכז: דירוג מידת ההסכמה עם היגדים שהתייחסו לאוכל עצמו, לסביבת האכילה, לאפשרויות התקשורת עם מקבלי השירות ולכלי האכילה. ג. תחושות וחוויות: דירוג מידת ההסכמה עם היגדים הנוגעים לתחושות שעולות בקרב מעניקי השירות סביב הארוחה, כיצד נתפס זמן זה עבורו ושיתוף במחשבות ורעיונות נוספים. כמו גם, עמדות לגבי תרומת התכנית. ד. שאלות פתוחות המתייחסות לתרומת והטמעת התכנית.
6	סוג סולם המדידה	סולם ליקרט בעל 5 דרגות (מ-1 "כלל לא מסכים" ועד 5 "במידה רבה מאוד").
7	סוג הפריטים בכלי	שאלות פתוחות, שאלות סגורות והיגדים לדירוג.
8	אורך הכלי	5 שאלות רקע פתוחות וסגורות, 23 היגדים לדירוג ו-5 שאלות פתוחות נוספות. סה"כ 33 שאלות.
9	מהימנות	לא צוין
10	תקיפות	לא צוין

רשימת מחקרי קרן שלם אשר עשו שימוש בכלי:

מק"ט	שם המחקר
890-255-2020 למחקר המלא	שרונה דולמן, מיכל הירש וחיה שלר (2020). ארוחה זה לא רק אוכל- מיזם חדשני לקידום חווית האכילה באמצעות טכנולוגיה מסייעת ואביזרי עזר בקרב אנשים עם מש"ה ומעניקי השירות. קרן שלם, מינהל המוגבלויות- משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, מילבת- שיבא. בעריכת שרון גנות, קרן שלם.

[למאגר המחקרים של קרן שלם](#)

שם המסגרת: _____ תאריך: _____

שאלון להערכת פיילוט "ארוחה זה לא רק אוכל" (מדידה שניה – מטפלים ישירים)

מטפל יקר,

קרא שלם מעוניינת להעריך את מצב ההאכלה כחצי שנה לאחר הטמעת התכנית "ארוחה זה לא רק אוכל", שמטרתה לשפר את תהליך ההאכלה ואת שביעות הרצון של הצוות ומקבלי השירות מההאכלה. נודה לך מאוד אם תקדיש מזמנך לענות על השאלון שלפניך. השאלון כתוב בלשון זכר לצורכי נוחיות בלבד. בכל פעם שכתוב **מש"ה**, הכוונה היא למוגבלות שכלית התפתחותית.

אנא מלא/י 4 ספרות אחרונות של ת"ז על מנת שנוכל להתאים בין המדידות השונות: _____

חלק א' – פרטי רקע

1. מין: ☐ גבר , ☐ אישה

2. שנת לידה: _____

3. משתייך לחברה ה: ☐ יהודית , ☐ ערבית , ☐ אחר – פרט: _____

4. מגזר דתי: ☐ חילוני , ☐ מסורתי , ☐ דתי , ☐ חרדי

5. האם יש לך קירבה אישית (משפחה או חבר קרוב) לאדם עם מוגבלות שכלית או מוגבלות אחרת?

☐ לא

☐ כן , מהי? _____

חלק ב' – האוכל וההאכלה

אנא דרג את מידת הסכמתך עם כל אחד מהמשפטים הבאים:

5	4	3	2	1	
במידה רבה מאוד	מסכים במידה רבה	מסכים במידה בינונית	מסכים במידה מועטה	כלל לא מסכים	
					1. האוכל שמקבלי השירות מקבלים טעים
					2. האוכל שמקבלי השירות מקבלים מוגש בטמפרטורה מתאימה (לא חם או קר מדי)
					3. בכל ארוחה קיימות מספר אפשרויות שניתן לבחור מהן
					4. מקבלי השירות בוחרים באופן עצמאי מה לאכול (אם ניתן)
					5. נעים לי לשבת בחדר בזמן הארוחה (החדר מואר, מאוורר, ריח טוב)
					6. מתקיים שיח ביני ובין מקבלי השירות בזמן ההאכלה
					7. קיים קשר עין ביני ובין מקבלי השירות בזמן ההאכלה

5 במידה רבה מאוד	4 מסכים במידה רבה	3 מסכים במידה בינונית	2 מסכים במידה מועטה	1 כלל לא מסכים	
					8. כלי האוכל (סכו"ם/צלחות/כוסות) מתאימים למוגבלויות השונות של מקבלי השירות
					9. שולחן האוכל מתאים לצרכים של מקבלי השירות
					10. מקבלי השירות מרוצים מהחברים היושבים לידם בזמן האוכל
					11. מנח הישיבה של הסועדים מאפשר אכילה עצמאית (לא ישובים רחוק מדי, בהטייה, ברכיים נתקעות בשולחן וכד')
					12. יש שימוש באביזרי עזר לקידום אכילה עצמאית ולסיוע בהאכלה בזמן הארוחה (שטיחונים למניעת החלקה, צלחות מיוחדות, סכו"ם מותאם)

- אילו היה משהו שהיית יכול לשנות בתהליך ההאכלה, מה היית משנה?

חלק ג' – תחושות וחוויות

אנא דרג את מידת הסכמתך עם כל אחד מהמשפטים הבאים:

5 במידה רבה מאוד	4 מסכים במידה רבה	3 מסכים במידה בינונית	2 מסכים במידה מועטה	1 כלל לא מסכים	
					1. משתפים אותי בקבלת החלטות הקשורות להאכלה
					2. יש לי למי לפנות כאשר מתעורר קושי הקשור להאכלה
					3. מעודדים אותנו ומקדישים זמן לדבר על התחושות, החוויות והרגשות של הצוות בנושא ההאכלה
					4. אני מרגיש שמופעל עליי לחץ להספיק להאכיל את מקבלי השירות
					5. אני חושש שבזמן ההאכלה יקרה משהו
					6. אני מרגיש תסכול כאשר מקבל השירות איננו מסיים את הארוחה
					7. אני מרגיש סיפוק כשמקבל השירות נהנה מחוויית האוכל (גם אם לא סיים את הארוחה)
					8. אני חושב שלארוחות יש משמעות רבה באיכות החיים של מקבלי השירות
					9. אני נהנה בזמן ההאכלה במסגרת
					10. אני ממשיך ליישם את העקרונות וההנחיות שניתנו לי בנושא ההאכלה במסגרת
					11. התכנית "ארוחה זה לא רק אוכל" תרמה לי בעבודתי

חלק ד' – התייחסות לתרומת והטמעת התכנית

- האם לדעתך יש קשר כלשהו בין חוויית ההאכלה שלך כמטפל ובין המוטיבציה או השחיקה שאתה חש בעבודה?

- באילו דרכים המסגרת מעודדת אתכם או מאפשרת לכם לדבר על הקשיים הנוגעים להאכלה?

- האם לדעתך ממשיכים לשמור במסגרת על ההנחיות והעקרונות שניתנו לכם לארוחה והאכלה מיטבית?

☐ לא

☐ כן

אם כן – באילו פעולות נוקטת המסגרת על מנת להמשיך שהצוות ימשיך לפעול על פי העקרונות שניתנו בתכנית?
(האם קיים רפרנט לנושא? הדרכות שוטפות? ישיבות צוות ושיח בנושא ההאכלה? הערכת תפקודכם בנושא זה?)

- במידה ויש לך הערות/הארות בנוגע לארוחות במסגרת – נשמח לשמוע:

תודה רבה על שיתוף הפעולה!
יחידת המחקר וההערכה, קרן שלם.